

W Piątek

N^{ro}. 32.

15. Marca 1822.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd krajowy podał do umieszczenia następujący

O k ó l n i k :

Względem rozciągnięcia procentów za zwłokę w wypłacie także na wynagrodzenia i płacenia, które strony do funduszów i Instytutów politycznych, tudzież do Kass stanowych i miejskich uiszczają małą, jeżeli wina zwłoki w wypłacie na oneż pada.

Dekretem wysokiej Kancelaryi nadwornej dnia 15go Listopada r. z. do liczby 32358 zapadłym obowiązuje zostało: iż przez wzgląd, że dla politycznych funduszów i Instytutów, tudzież dla Kass stanowych i miejskich, równie jak dla Kass kameralnych ważną jest rzeczą, aby za dłuższą zwłokę w wypłacie należących im płaceni jakiś wynagrodzenie otrzymywały, i aby one od zbyt długiego spóźniania się stron do płacenia obowiązanym skutecznie zabezpieczyć, przeto istniący przepis względem postępowania z owemi stronami, które ze Skarbem najwyższym w obrachunkach zostają, albowi też onemu wynagrodzenia i wypłaty uiszczyć małą, jak dalece na takowe w uiszczaniu się wina spóźnienia pada, także na polityczne fundusze i instytuta, tudzież na kassy stanowe i miejskie rozciąga się.

Co dodatkowo do przepisu z dnia 25go Czerwca 1819 przez Rząd tutejszy pod d. 17. Listopada 1819 do liczby 39,828 drukiem ogłoszonego, niniejszemi do powszechny podaje się wiadomości.

We Lwowie dnia 14. Stycznia 1822.

(Podpisy).

Wiadomości zagraniczne.

Hispania.

Dołonożenie posiedzenia Stanów z d. 5. z. m., przerwane w przeszłym numerze.

Martinez de la Rosa zabrał głos iedyńie dla tego, aby dał świadectwo władzom miejskim, iż niewinne są wypadkom dnia wczorajszego; raczy przejęte najwyższą gorliwością

czyniły wszystko co było w ich mocy, aby spiskowych utrzymać na wodzy i do iego domu posłały znaczny oddział dla wstrzymania wszelkiego napadu, a chociaż prosił, aby ten oddział cofnięto, ponieważ nieobawia się bynajmniej i oczekiwać chce spokojnie w łóżku buntowników, iak to iuz raz uczynił, iednakowoż nie zezwoliły na to władze. Jeżeli niechcąc rzeczy tey uważać iako Martinez de la Rosa lecz iako Deputowany ludu, muszę oprzeć się wnioskowi P. Sancho przełożonemu w celu naradzania się w tey mierze, ponieważ rozprawy podobne nie są właściwe Stanom nadzwyczajnym, i w żadnym, nawet bardziej ieszcze nadzwyczajnym wypadku nienależy odstępować od ustaw a chociażby i wszystkich życie było zagrożone, powinni pierwey paść ofiarą iak działać przeciwko ustawie, którą każdy obywatel, naybardziej zaś Deputowany ludu mieć powinien przed oczyma. »Zwracam uwagę,« zakończył, »że Prezes deputacyi nieustającej i Członki oneyże uchwalili iuz donieść o tem Rządowi. Stany będą miały przez to sposobność dać nayuroczystszy dowód swojego posłuszeństwa ku ustawom, a ia proszę W Panów, iż będąc w sposobie nadzwyczajnym zebrani nie wchodźcie bynajmniej w rozpoznanie całej rzeczy, lecz ograniczajcie się iedyńie na tych przedmiotach, dla iakich iesteście wezwanymi.« Hrabia Torreno. »Łączę i ia moje do prośb P. Martinez de la Rosa, albowiem chociaż wszyscy Deputowani wspólnie są obrażonymi, przecie mnie i iego dotyczy się osobiście, gdyż nietylko wszystkie nasze prawa iako Deputowanych ale iako prostych obywateli zostały naruszone. Do domu wdowy po Polierze (gdzie mieszka Hrabia Toreno) szturmowano wczoray zupełnie, stugi nasze znieważono, raniono, i w domu tego bohatera wolności porwali wszelkie związki ci, którzy nieustannie mają na ustach okrzyk: Niech żyje Konstytucyia! Niech żyje wolność! Łączę moje z prośbami Pana Martinez de la Rosa, chociaż nie mam tey powolności, abym spokojnie oczekiwał w łóżku aż przyydać mi zamordować. Wczoray napad-

nięto mię nie spodziewanie, innym razem uderzą na mój dom ale iak na twierdżę. Łączę moię do prośb P. Martinez de la Rosa, abysmy rzeczy tęj zupełnie niedotykali w Stanach, i zdaie mi się, iż naybardziej przekonawamy o naszymy wolności, gdy przerwane wczoray obrady dzisiaj konczeniemy, odebrawszy nowe dowody do skarg względem nadużycia wolności. Co się dotczye władz Madryckich niemam przyczyny na nie uskarzania się. Skoro dowiedziały się, co zaszło, posłały natychmiast do moiego domu tak znaczny oddział woyska, który, że za zbyteczny osądziłem, prosiłem, aby częśe onego wróciła się, tym bardziej, że buntownicy poszli do blisko będącego sklepu kupic postronek, na którym mię chcieli powiesić. Poczém niesądziłem się bydź w takim niebezpieczeństwie, gdy pierwsza minęta wrzawa mowiąc prawdę, iak z początku byłem pogrążony.« Deputowany Sancho zabrał znowu głos na poparcie swojego wniosku, przyjęto takowy 88 głosami przeciwko 63 i złożono Kommissyie z Deputowanych Calatrava, Sancho, Benitez, Subrié i Crespo Cantolla. Poczém rozpoczęło Zgromadzenie obrady nad ustawą prasy.

Jenerał Porucznik Campoverde Jeneralny Kapitan Andaluzyi, doniosł Ministrowi woyny, iż na d. 3. Lutego odprawił uroczysty wiazd do Sewilli z wyższym Naczelnikiem politycznym Prowincyi Don Albistur.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 8. Lutego wydał Naczelnik polityczny z powodu ostatnich wypadków następujący edykt: »Postrzegłszy, iż się zbierają nie dozwolone kupy, które zaburzają spokoyność publiczną, wydaia buntownicze, zagrażające obaleniem ustawy, iakoteż podaiące w niebezpieczeństwo tak Konstytucyie iak i pojedyncze osoby Stanów, okrzyki, nietylko na naybardziej uczęszczanych placach Madrytu, lecz nawet przed pałacem Stanów, świątynią ustaw i zastępstwa narodowego; rozkazuję przeto 1) aby nie zbierały się kupy przed domem posiedzeń Stanów, tak podczas przybycia iak i przy odeysciu Deputowanych; 2) by w żadnży dzielnicy miasta nie wznoszono pod żadnym pozorem odgłosu niepokoiącego i bezpieczeństwu Deputowanym lub iakieykolwiek osobie zagrażającego okrzyku; aby JPP. Alkadowie konstytucyjni i Regidorowie, iakoteż Alkadowie dzielnic, każdego, który da się słyszeć z tak kary godnemi okrzykami, iakie uważano w poprzedzających dniach, bez różnicy iak zbrodniarza na uczynku poymanego uwieczili. Każdy obywatel stosownie do art. 292 Konstytucyi, upoważniony jest przytrzymać

burzycieli spokoyności publiczney ktokolwiek by byli i stawić bezpośrednio przed sędzięgo pierwszży instancyi; tēm postępowaniem dać wód swęj wyraźnży miłości ku spokoyności i fundamentalnym ustawom Państwa. Nadto uwiadomiam tych, którzy przez ciekawość pomnżają kupy burzycieli, aby się do onych od chwili ninieyszego uwiadomienia niełączyli, by burzyciele samym sobie zastawieni, lepięj przez Władze poznani, a zatēm sami zostali ukarani. Martinez San Martin.«

Stany przyjęły na posiedzeniu w d. 6. Lutego pierwsze pięć artykułów ustawy względem prasy. Artykuły te uznają zbrodniczemi wszystkie pisma, które spotwarzają świętą i nietykalną osobę Króla, lub w których rozszerzają nauki lub zasady, poddaiące ie odpowiedzialności. Dalej wszystkie, które pośrednio lub bezpośrednio pobudzają do buntu lub naruszania spokoyności publiczney. (Dodatek do tego artykułu przełożony przez Deputowanego Roy, mocą którego powstawania na korporacyie, ustawę uznane, powinny bydź za kary godne ogłoszone, odesłano do Kommissyi.) Godnymi kary są i te pisma, naruszające sławę i dobre imienie osoby prywatney sposobem otwartym lub ukrytym i t. d.

Na posiedzeniu w d. 7. przyjęły Stany dalsze pięć artykułów do ustawy względem prasy. Po skończonem posiedzeniu w d. 5. Lutego odprowadziła Hrabiego Torreno do domu kompaniia granadyerów gwardyi. Przed zastonieniem go od wszelkiego napadu.

Francyia.

Z Paryża d. 22. Lutego. — Izba Deputowanych trudni się ciągle obradami nad projektem do ustawy względem Policyi zdrowia. Sądzą atoli, że rozprawy te będą dzisiaj ukończonemi i Izba weźmie pod rozważę inne przedmioty, po większży częsci dotyczące się spraw miejscowych n. p. budowy mostu w Rouen i t. p.

Duglas Loveday podał petycyie Izbie Deputowanych podobnży treści iak pierwży Izbie Parów, takowa ma bydź niebawem rozpoznaną.

Ztamtąd d. 23. Lutego. — Na posiedzeniu wczorayszēm Izby Deputowanych ukończono rozprawę nad ustawą względem Policyi zdrowia, i projekt ten przyjęto 313 głosami przeciwko 87. — Poczém Minister Spraw Wewnętrznych wstąpił na mównicę i przełożył projekt do ustawy, mocą której wyznaczona ma bydź pensya roczna i zapisana w wielkży księ-

dze po 2000 fra. dla czterech lekarzy Francuzkich, Pariseta, Bally, François i Audouard, wystanych przez Rząd Francuzki do Barceliony dla uważania żółtę gorączki, tudzież dla matki zmarłego na tę zarazę w Barcelonie, D. Mazet, wychowawcowi szpitala w Perpignan, P. Jcuarry, za gorliwość w wspieraniu wspomnianych lekarzy roczna pensya 500 frank., i w takowey ilości roczna pensya obiedwom siostrzom miłosierdzia, które z odwagą Chreścianską dzieliły niebezpieczeństwa i trudy z Francuzkami lekarzami.

Królestwo Oboiey Sycylii.

Dziennik Oboiey Sycylii (*Giornale del Regno delle due Sicilie*) z d. 12. z. m. zawiera dwa Królewskie wyroki z d. 7. wspomnionego miesiąca. Pierwszym uwalnia Król od obowiązków dotychczasowego Ministra Sprawiedliwości i Spraw Duchownych, Don Raffaele di Giorgio. Drugim mianuje dotychczasowego Ministra Spraw Wewnętrznych, Giovanni Battista Vechioni, Ministrem Sprawiedliwości i Spraw Duchownych z zatrzymaniem na czas obowiązku Ministra Spraw Wewnętrznych.

Dzień urodzin Cesarza Jegomości Austriackiego obchodzono w Neapolu z największą uroczystością w d. 14tym Lutego. Około 12,000 ludzi wojska Austriackiego, składającego załogę Stolicy, wystąpiło i uszykowało się wzdłuż Chiaija. W Villa Reale odprawiono uroczyste nabożeństwo, na którym był obecny naczelnie dowodzący Jenerał iazdy Baron Frimont i Ces. Austr. i Król. Neap. Jenerałowie, wiele osób Dworu i najznakomitsze Władze cywilne i t. d. Po nabożeństwie przeciągnęły wszystkie wojska pod dowództwem Marszałka Porucznika, Filipa Xięcia Hessen-Homburga, Gubernatora Neapolu przed pałacem Króla, który temu świetnemu widokowi przypatrywał się z ganku. Najpiękniejsza pogoda sprzyjała tej uroczystości.

Podług wyroku Króle. wydanego w pierwszych dniach Lutego dozwolone będzie tylko takim prywatnym domom wychowanie, które Junta publicznego oświecenia osądzi za dobre. Ta sama Junta uważać ma na moralność tych instytucyj a szczególniely czuwać ma nad tém, aby wychowawcy pobierali naukę Religii i mieli udział w ćwiczeniach duchownych.

Porządek i spokójność zagrożona na chwile w Palermie i jego okolicy przez złoczyńców, którzy swęj należny nie uszli kary, została przywróconą, a tameżny dowódzca Królewski, za prozumieniem się z Ces. Austr. Władzami

woyskowemi, przedsięwziął środki, aby niektórych burzycieli spokoyności w iakiby się ukazali postaci zniszczyć zamiary, dążące bardziej do rabunku, iak politycznego rzeczy obalenia.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy dnia 9. Marca. — Po dziesięciodniowym pobycie w Stolicy tutejszey JJ. CC. MM. Wielcy Xiążęta Rossyjscy, Mikolaj i Michał opuścili Warszawę, udając się na powrót do Wilna.

Cesarz Jegomość Rossyjski i Król Polski wyrokiem swoim z d. 25. Października (6. Listopada) datowanym w Carskiem Siele, zalecił Xięciu Namiestnikowi swojemu w Królestwie Polskiem, aby niezwłocznie zwołał zgromadzenie gminne, dla zaięcia się przez one odnowieniem drugiely trzeciely części członków Izby Poselskiely wychodzących podług kolei lat, iakoteż odnowieniem Rad Woiewódzkich niemniely i ułożeniem listy kandydatów na urzędy Administracyjne i Sędziowskie. Również tenże sam wyrok upoważnia Namiestnika do mianowania Marszałków terażniejszych Seymików i Zgromadzeń gminnych.

Znowu Senat Królestwa Polskiego utracił jednego z swych członków. Doszła tu wiadomość, iż JW. Antoni Hrabia Wołowicz, Senator Kasztelan, Kawaler Orderów Orła białego i Ś. Stanisława pierwszey klasy, w dobrach swoich w Woiewództwie Augustowskiem żyć przestał.

Xiążę Adam Wirtemberski przybył do Warszawy.

Podług urzędowego raportu, publiczna krajowa biblioteka w końcu zeszłego roku zawierała dzieł 168,239, a w przyłączonym gabinecie rysunków znajdowało się 76,585 sztuk rycin.

Wczoray (22. Lut.) odbyły się Zgromadzenia Polityczne Cyrkułów I. i III. miasta s. Warszawy. Obywatele Cyrkułu III. pod laską Marszałkowską JW. Zadery przy pomocy Assessorów WW. Wawrz. Zabłockiego i Jakóba Kryńskiego oraz Sekretarza W. Zachemskiego obrali znaczną większością głosów Deputowanym, na Seym JW. Woyciecha Wesiutyńskiego Mecenasa, a Radcą Woiew. W. Andrzeia Brzezińskiego. — W Cyrkule zaś I. pod laską Marszałkowską JW. Pawła Dorantowicza przy pomocy Assessorów WW. Szczepańskiego i Szymanowskiego obrany został Deputowanym na Seym tenże Marszałek a Radcą Woiew. potwierdzony W. Woyeicki.

W Płocku na Seymiku Szlacheckim pod Marszałkostwem JW. Bienkowskiego Sędziego Tryb. obrano Posłem JW. Turkiewego, Prezesa Tryb. Woiew. Płockiego, a Radcami Woiew. WW. Tomasza Trzcinańskiego i Stan. Ostrzyżowskiego. — Marszałek dał obiad na 300 osób; a oprócz tego urządzono Redutę na wsparcie ubogich. — W Piotrkowie na takimże Seymiku pod łaską JW. Józ. Malczewskiego Sędz. pokoju, obrani zostali Radcami Woiewód. WW. Leon Młozzewski i Józ. Suchecki, obiad u Marszałka a bal dany przez Obywateli ten dzień zakończyły.

Dnia 4. Lutego w Solcu na Seymiku pod łaską JW. Kajetana Dobrzyńskiego, większością głosów obrani zostali członkami Rady Obywatelskiej JWW. Antoni Suchodolski, i Felix Karczewski. — W Żelechowie na Seymiku Szlacheckim pod łaską JW. Franc. Domaszewskiego obrany został Posłem JW. Adam Cieciszewski a Radcami Woiew. WW. Egersdorf i Mich. Szwarczewski, wszyscy obecni Obywatele od Marszałka na ucztę zaproszeni zostali.

Na Seymiku Szlacheckim w Ostrołęce pod Łaską JW. Andr. Żebrowskiego, obrani zostali Radcami Woiew. JWW. Marszałek i Kajetan Święcki. Dla nader licznego zgromadzenie Seymik trwał przez dwa dni. Obywatele do Marszałka na ucztę zaproszeni zostali.

Na ostatnich targach Warszawsk. płacono za korzec żyta po zł. od 14 do 15; pszenicy od 24 do 26; jęczmienia od 7 i pół do 10; owsa od 5 do 5 i gr. 8; siana fura jednokonna od 12 do 19, parokonna od 22 do 25; słomy fura od 7 do 9.

T u r c y i a.

Dostrzegacz Austriacki z d. 5go b. m. zawiera: »Oto są następujące ostatnie wiadomości nadeszłe pocztą z Konstantynopola z d. 11. Lutego:

»W d. 1. b. m. przybyło do Stolicy kilku Tatarów wyprawionych od Churszyd Baszy z wiadomościami, niepodającymi więcej w wątpliwość losu Alego Baszy. Wiadomości te zgadzają się zupełnie z owemi, które dawniej z Prewezy odebraliśmy (porów. Nr. 50/26 i 52/27. g. n.). A li oświadczyć miał Churszyd Baszy, iż postanowił wysadzić się w powietrze, jeżeli mu W. Sultana nie zezwoli na przebaczenie i nie zabezpieczy mu życia. W samym Konstantynopolu mniemają, iż zam-

knęci wraz z nim w prochowni znajdą środki zwiadczenia tych jego pogroźek.«

»Wiadomości te przyjęła W. Porta z radością. Uważają je jako rozstrzygające dalsze działania w Albanii i Morei.«

»Zaraz po doniesieniu o wypadkach w Janinie postanowiono wystać do Morei byle-go Gubernatora Dardanellów, Mehmeda Baszę, jako Seraskiera i pierwszego w dowództwie po Churszyd Baszy z korpusem iak zapewnią dobrze wyćwiczonym; a w dniu 5. Lutego otrzymał Kapudan Basza urzędowe wiadomienie o istotnym wypłynieniu wyprawy z Dardanellów. Składa się ona z 60 żagłów pod dowództwem Pepegghi Halil Beya, i ma 12,000 ludzi wojska lądowego pod rozkazami Mehmed Baszy.«

»W d. 9. t. m. spuszczone z warsztatu w arsenałe w obecności W. Sultana i jego Dworu okręt liniowy o 84 działach, dwa słopy i dwie niezwyčajny wielkości szalupy kanonierskie. Zdać się bydy rzeczą pewną, iż ku końcowi Marca wywdzie flotta o 40 żaglach pod dowództwem Kapudana Baszy na Archypelag, i ten W. Admirał zatknie swoje banderę na nowo wybudowanym okręcie liniowym Mansur Liva (chorągiew zwycięzka).«

»Pięciu Greckich Biskupów, o którychśmy niedawno uamienili, ciągle siedzą w więzieniu. Patriarcha posyła do nich codziennie i każe się pytać, czyli nie mają iakich rozporządzeń dla swoich diecezyi.«

»W. Porta kazała wyliczyć Greckiemu Patriarsze znaczne sumę na reparacyę jego koscioła Metropolitalnego i rezydencyi, które podczas rozruchów w zeszłym miesiącu Kwietniu od pospółstwa zostały uszkodzone.«

»Wysłany do Erzerum iako Nusul Emi-ni (Jeneralny Kommissarz obozu) Attah Effendi, udał się na swoje przeznaczenie. O krokach nieprzyjacielskich Persów nie więcej nie slychać; atoli pod Erzerum zebrać się miało znaczne wojsko Tureckie. (Pisma publiczne wyrażają się ciągle, tak, iakby Persowie nie mieli zupełnej chęci wojny zaniechać a raczej zagrażają prowincjom Tureckim nowym napadem. Atoli i w tęg mierze prawda, sprzeciwia się temu, co owe pisma chciałyby utrzymywać. W. Porta rozgniewana na Persów, ieszcze nic nie postanowiła względem ukon-czenia wojny, i nie chce dopoty podpisać pokoju, dopoki Szah Perski nie wynagrodzi zupełnie popełnione przez jego wojska gwałty, i nie zaręczy dostatecznie za przyszłe utrzymanie pokoju na granicach).«